

A Határon Túli Magyarok Titkárságának sajtószemléje

2022. január 3.

A HTMT HÍREI

Beszélgetés: Freund Tamás Széchenyi-díjas magyar neurobiológus, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

Az alapkutatások jelentőségéről, a tudományos eredmények hasznosításának fontosságáról, és az MTA által elindított programokról is beszélt a HírTV-nek adott interjúban Freund Tamás, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. A beszélgetés ide kattintva teljes terjedelmében megnézhető...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Gyász hír: Benkő Samu akadémikus, az EME egykori elnöke

Életének 94. évében, 2021. december 21-én elhunyt Benkő Samu, Széchenyi-díjas erdélyi művelődéstörténész, az Erdélyi Múzeum-Egyesület egykori elnöke és tiszteleti tagja, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, a Magyar Művészeti Akadémia tagja. Benkő Samu a Román Akadémia kolozsvári Történeti Intézetének kutatója, a Korunk folyóirat szerkesztője volt. Az erdélyi magyar művelődéstörténet 18–19. századának kutatójaként Kemény Zsigmond Naplójának közreadásával, a Kriterion Könyvkiadó Téka sorozatának szerkesztésével fontos közművelődési feladatokat látott el. Szintén jelentős szerepe volt Bolyai János kéziratok hagyatékának feldolgozásában...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Megtartotta éves közgyűlését a KMAT

Online és digitális részvétellel zajlott a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács éves közgyűlése, melyre 2021. december 16-án került sor. A rendezvényt Csernicskó István, a KMAT elnöke nyitotta meg, megnyitó beszédét követően megállapította, hogy összesen 77-en vesznek részt a közgyűlésen, vagyis a megfelelő létszámú online és személyes résztvevők száma alapján a közgyűlés határozat képes, majd ezt követően ismertette a napirendi pontokat. A KMAT elnöke, megtartotta éves beszámolóját, melyben többek között ismertette, hogy a 2021-es évben összesen tíz új taggal bővült a tanács létszáma. [...] A hagyományoknak megfelelően a közgyűlés keretében adják át a KMAT tudományos díjazottjainak járó elismeréseket. [...] A díjazottak tudományos előadásait a KMAT Facebook oldalán tekinthetik meg...” Forrás: Kmat.ua: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Elérhető a Magyar Tudomány januári száma

Elérhető A Magyar Tudományos Akadémia folyóiratának legújabb, 183. évfolyamának első, januári száma...” Forrás: Mersz.hu: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Támogatás a kultúra digitalizációjához

Közös pályázat segítségével ösztönzi a digitális térben megvalósuló kulturális és művészeti projekteket az osztrák állam és a kilenc tartomány. A „Call 2021“ pályázat támogatásból öt burgenlandi kezdeményezés valósulhat meg. A pályázatok közül decemberben választotta ki a támogatásra érdemeseket a kulturális minisztérium és az egyes tartományok küldötteiből álló szakmai zsűri. [...] A Burgenlandi Fúvószenekari Szövetség „Blasmusik goes DIGITAL“ című projektjével a karnagyokat és a zenekari tagokat igyekszik támogatni művészeti munkájukban a koronavírus-járvány következtében megváltozott körülmények között. [...] A Burgenlandi Népdalműhely (Volksliedwerk) az 1962-1998 közötti, Burgenlandban végzett gyűjtések hangfelvételeinek digitalizálásához kapott támogatást...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Elnökváltás az Alsóöri Otthon múzeumban

Új elnöke lett az Alsóöri Otthon múzeumnak: 56 évig Szabó Ernő, avagy Ernő bácsi, ahogy sokan nevezték, ápolta és őrizte a néprajzi és kultúrtörténeti tárgyakat. Nemrég Szabó Joachim vette át ezt a feladatot. [...] Az Alsóöri Otthon múzeum 1965-ban alakult meg, amikor több helybeli idealista összefogott és létrehozta az „Alsóöri Otthon“ egyesületet azzal a céllal, hogy közösen ápolják és fenntartsák a helység kultúrtörténeti, művészeti értékeit. [...] A 90 éves Szabó Ernő az évek során több, mint 40.000 tárgyat gyűjtött, persze támogatók és lelkes gyűjtők, egyesületi tagok segítségével...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Növekedett a kétnyelvűségi pótlék

A Szlovén Országgyűlésben december 16-án 45 igen és 40 nem szavazat mellett elfogadták a közszféra bérezéséről szóló törvény módosítását, amelyet a nemzetiségi frakció vitt a plénum elé. A változásokkal összhangban a kétnyelvű oktatási intézmények igazgatói, az SZK Oktatási Intézetének szakdolgozói, valamint az írott nemzetiségi sajtóban dolgozó újságírók is 12–15 százalékos kétnyelvűségi pótlékre jogosultak 2022 január elsejétől. Eddig ezek a csoportok 3–6 százalék közötti pótlék kifizetésre voltak jogosultak...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Podcast: A MMÖNK 2021-es tevékenységének éves összefoglalója

Az éves összefoglalóban értékeljük a MMÖNK 2021-es tevékenységét és azt, hogy az emberi kapcsolatokban és a kis létszámú közösségekben mekkora kárt okozott a koronavírus. Az adás vendége Horváth Ferenc, a csúcsszervezet elnöke...” Forrás: Rtv slo: [teljes cikk >](#)

Megjelent a Lindua, Lendva Község folyóiratának legújabb száma

A Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ gondozásában megjelent a Lindua, Lendva Község multikulturális, tudományos, társadalomtudományi, irodalmi és képzőművészeti folyóiratának legújabb száma. Az öt részre osztott, közel 100 oldalas publikáció több érdekes és színvonalas írást tartalmaz, többek között három interjút (Hajós Ferencsel, és az MTA külső köztestületének tagjaival: Bence Lajossal és Zágorec-Csuka Judittal), kilenc terjedelmesebb tanulmányt (művészeti, könyvtártörténeti, helytörténeti, néprajzi írások), valamint irodalmi recenziókat a helyi szerzők új köteteiről...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Kötet: Paušič Olga első krimije

A Lendvai Kultúregyesületek Községi Szövetségének helyiségeiben bemutatásra került Paušič Olga Vohljači (Szimatolók) című, első felnőtteknek írt könyve. A már nyáron megjelent bűnügyi regényről, annak ötletéről, keletkezéséről, főszereplőiről, valamint cselekményéről Zágorec-Csuka Judit, a szerző egykori munkatársa és Robert Titan Felix, a kiadó képviselője beszélgetett a szerzővel...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

HORVÁTORSZÁG

A pedagógusfórum 36 jó tanulót jutalmazott meg

Október végén hirdette meg a Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma (HMPF) a „Tudással a könnyebb boldogulásért” elnevezésű tehetség gondozási pályázatát, amely nemrég zárult. A pályázat eredményeként 33 általános és 3 középiskolás diák részesült taneszköz- és készségfejlesztő játéksomagban. A pályázatra horvátországi, magyar tannyelven tanuló, jó képességű és kiemelkedő tanulmányi eredményt elérő felsős (6-8. osztály) és középiskolás (2-4. osztály) tanulók jelentkeztek...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Könyvbemutató Kopácson

Kopácson is bemutatták Szili Katalin, a Kárpát-medencei autonómia törekvések egyeztetéséért felelős magyar miniszterelnöki megbízott nemrég megjelent, autonómiával és kisebbségpolitikával foglalkozó, Harmincből tíz című könyvét. A bemutatón a szerző részletesen ismertette a kötet tartalmát, amely a magyarországi rendszerváltás óta eltelt időszakból a 2010-et követő tíz év nemzetpolitikáját tekinti át...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Védett kulturális érték lett a várdaróci helytörténeti gyűjtemény

A horvát kulturális minisztérium november végén felvette a védelem alatt álló kulturális értékek listájára a Várdaróc Magyar Kultúregyesület tulajdonát képező helytörténeti gyűjteményt. A 341 tételből álló gyűjtemény Várdaróc és környékének gazdag és sokszínű népi kultúrájáról ad keresztmetszetet. A háztartási textilák jellegzetes darabjai mellett több egykori viseleti elem is előfordul. A földműveléshez és állattartáshoz tartozó tárgyi eszközök, szerszámok a néprajzi gyűjtemény egyik legnagyobb egységét adják. Karakteres együttest jelentenek a nádvágháshoz köthető tárgyak, valamint a térségünkben egyedülálló főkötőgyűjtemény. Ezenkívül értékes és egyedülálló dokumentumokat is tartalmaz a gyűjtemény, például II. József jobbagyrendeletének eredeti példányát. [...] A gyűjtést annak idején Lábad Károly az MTA külső köztestületének tagja és Lábadiné Kedves Klára kezdeményezte, és ők voltak azok, akiknek a segítségével még 2008-ban megnyílt az első helytörténeti gyűjtemény...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Évösszegzés az oktatásügyben

Minden év mozgalmas a katedrán, de talán az idei a szokottnál is több kihívás elé állította a szférában dolgozókat. Távoktatás, újítások az érettségien, anyanyelven való tanulás. Nézzük, milyen volt 2021 az oktatás szempontjából. [...] Az ukrán–magyar vegyes oktatási munkacsoport harmadik ülésére szeptember 15–16-án került sor Kárpátalján. A kétnapos rendezvényen folytatták a kétoldalú együttműködésre irányuló javaslatok megvitatását. [...] A 2017 szeptemberében bejegyzett és 2020-ban végső olvasatban elfogadott új, A teljes és általános középfokú oktatásról szóló törvény előírása szerint az iskolák névváltoztatáson estek át. Ukrajnában három új szintre bontották az oktatási rendszert... [...] Pozitív előrelépés volt az idén, hogy immár Ukrajna is elfogadja a magyarországi diplomákat...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Elítélték a magyarellenes plakátok kiragasztóit

Elítélte a bíróság azt a három fiatalt, akik idén májusban magyarellenes plakátokat ragasztottak ki Beregszász egyik félreeső utcájában. Egyévi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte szerdán a Beregszászi Járási Bíróság az ügy elsőrendű vádlottját, míg két tettestársát fejenként 10,2 ezer hrvnya pénzbírsággal sújtotta a bírói testület. [...] A hatóságoknak a felbujtót nem sikerült megtalálniuk, az ügyvel kapcsolatban felsejlett az orosz titkosszolgálati szál, ám ezt nem tudták bizonyítani...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Évértékelő Cserniczkó Istvánnal, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektorával

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola vezetősége és tanári kara immáron 25 éve azon fáradozik, hogy színvonalas oktatást biztosítsanak minden kárpátaljai magyar fiatalnak, akik itthon szeretnének maradni, és anyanyelvükön szeretnék folytatni tanulmányaikat. Cserniczkó István, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora interjút adott hetilapunknak, melyben részletesen beszámolt arról, hogyan zajlott a Rákóczi-főiskola idei éve. [...] 2020-hoz képest idén több mint kétszázalalal nőtt azoknak a száma, akik benyújtották a felvételi kérelmüket az intézményünkbe, és a tavalyihoz képest nőtt az első évfolyamra beiratkozott hallgatók száma, valamint a hallgatói létszám is. Az alap- és mesterképzéseinken összesen 987 hallgató kezdte el a 2021/2022-es tanévet, a szakgimnázium öt szakán pedig további 341 diák. Az Egán Ede Szakképzési Centrum Nagydobronyi, Tiszapéterfalvai és Beregszászi Szakképzési Központjában 335 fiatal számára nyújtunk képzést. A tudományos fokozattal rendelkező oktatók aránya 59 százalékról 63 százalékra emelkedett. [...] December 22-én bemutatták a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RF KMF) fennállásának eddigi 25 évét összefoglaló Tölgyfa című dokumentumfilmet az intézmény átriumában...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Harmincéves a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) immáron harminc éve szolgálja a vidék pedagógusainak ügyét. A jubileum alkalmából rendhagyó ünnepi közgyűlésre került sor december 18-án Beregszászban. Orosz Ildikó, a szövetség elnöke ünnepi beszédében kiemelte: A KMPSZ a megalakulása óta 227 könyvet adott ki, meg-alapította az Irka gyermeklapot és a Közoktatás című szakmai lapot, amely 28 évfolyamban 170 200 példányszámban jelent meg. Ezenkívül nyári pedagógusakadémiákat, szaktáborokat szerveznek évről évre. A Kárpát-medencei óvodaprogram keretében eddig 73 óvodát sikerült felújítaniuk, és további 15-ben a munkálatok még folyamatban vannak. A Rákóczi-évben 55 tárogató-előadást szerveztek meg, és elkészítették a kor dallamainak kottagyűjteményét. [...] „A KMPSZ nem más, mint a pedagógusok összessége. Köszönet illet mindenkit, akik ebben az elmúlt harmincéves munkában részt vettek...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Videó: Fennállásának 10. évfordulóját ünnepelte az MD, a Kárpátaljai Magyar Doctorandus Szövetség

Fennállásának 10. évfordulóját ünnepelte a Momentum Doctorandus, a Kárpátaljai Magyar Doctorandus Szövetség. A szervezet tagjai Kárpátalján és Magyarországon is tevékenykednek, ennek okán a jubileumi ünnepség két helyszínen, két alkalommal került megrendezésre. [...] A szervezet ez idő alatt egészen különös utat tört magának a tehetséggondozás rendszerében. Az elmúlt években az MD programjai között szerepeltek többek között természettudományokat népszerűsítő előadások, a fiatal kutatók találkozását segítő Doctorandus-esték, az éves felvételi tájékoztató körút és az ehhez kapcsolódó tehetségmentor program. Ez utóbbi újításaként a felsőoktatásban már részt vevő hallgatók számára mentornapot is tartottak Lendületben a tudomány címmel. Hiánypótló képzésnek minősíthető az Academic English tanfolyam, valamint a Pallas Athéné Domus Educationis Alapítvány (PADE) támogatásával életre hívott gazdaságismereti konferencia is...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

A RIT Téli tárlata és díjátadója Ungváron

A hagyományokhoz híven a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága (RIT) idén is megrendezte Téli tárlatát. A díjátadóval egybekötött ünnepélyes megnyitóra december 22-én, szerdán délután került sor a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeumban. A díjat 2015-ben három szervezet – Magyarország Ungvári Főkonzulátusa, a KMKSZ és a RIT – hozta létre. [...] Az egyik díjazott Soltész István festőművész, építész, aki 2016-tól a RIT tiszteletbeli tagja. [...] A másik kitüntetett, Olena Prihogyko, a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum kiállítási osztályának vezetője, kurátora...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Statisztika: Romániában él a legtöbb lakástulajdonos

Az uniós tagországok közül Romániában a legmagasabb a saját tulajdonú ingatlanban élők aránya: az ország lakosságának több mint 96 százaléka saját lakásban élt 2020-ban – közölte az Európai Unió (EU) statisztikai hivatala, az Eurostat, amelynek adatai a lakhatási körülmények minőségére is kiterjednek. [...] Romániában a lakosság 65,9 százaléka családi házban, 34,1 százaléka lakásban él, ezek méretét (az egy lakóra jutó szobák számát) tekintve azonban az utolsó helyen állunk: míg az EU-ban az egy személyre jutó átlagos szobaszám 1,6, Romániában ez mindössze 1,1...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Az iskolaelhagyás csökkentését célzó programot fogadott el a bukaresti kormány

A kormány csütörtökön elfogadta az iskolaelhagyás csökkentését célzó, 543 millió eurós finanszírozású országos programot jóváhagyó határozatot – közölte Sorin Cîmpeanu tanügyminiszter. Romániában ugyanis az iskolai lemorzsolódás aránya nagyon magas, 2020-ban például 15,6 százalékos volt, annak ellenére, hogy egy korábbi célkitűzés értelmében 2020-ra ezt az arányt 11,3%-ra kellett volna csökkenteni – mutatott rá a miniszter a kormánypalotában tartott sajtótájékoztatóján. Csütörtök este elküldték a Hivatalos Közlönybe annak a 3235 iskolának a listáját, amelyeket a lemorzsolódás szempontjából a leginkább veszélyeztetettek minősítettek...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Politikum: Nem etnikai diszkrimináció történt, de indokolatlanul kérte egy másik nyelv ismeretét a polgármester

Antal Árpád Sepsiszentgyörgy polgármestere szerint valóban 2000 lejre büntette meg az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD), az viszont nem igaz, hogy a magyar nyelv ismeretéhez kötötték volna a munkahelyi alkalmazásokat, mint azt a Románok Egyesüléséért Szövetségének (AUR) képviselője állította. Az Országos Diszkriminációellenes Tanács elnökét, Asztalos Csabát is megkerestük bírság ügyében, aki szerint ebben a kérdésben bizonyos szempontból Dan Tanasă és Antal Árpád is téved, illetve kicsit mindkettejüknek igaza van. A CNCD elnöke azt mondja, érti a székely furfangot, miszerint az önkormányzatnak jogilag nehéz lenne megindokolnia, hogy ebben az esetben miért köti az állás betöltését a magyar nyelv ismeretéhez, ezért tágabb értelemben fogalmazott. Az állásra jelentkezők esetében viszont, mivel itt nem indokolt, hogy a román nyelv mellett az EU másik 23 nyelvéből egyet még ismerjenek, fennáll a hátrányos nyelvi megkülönböztetés lehetősége a versenyvizsga alkalmával...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Megemlékeztek a forradalom hőseiről

A forradalom hőseinek emlékművénél az 1989. decemberi romániai forradalom 32. évfordulója alkalmából tartottak megemlékező ünnepséget, melyet a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal a prefektúrával és a katonai helyőrséggel közösen szervezett. Az 1989. december 21-ei események marosvásárhelyi áldozatainak emelt emlékművet egyházi ceremónia és katonai tiszteletadás mellett koszorúzták meg a helyi közigazgatási intézmények és a forradalmárok szervezeteinek képviselői. [...] December 15-én, az 1989-es temesvári forradalom kezdetének 32. évfordulóján koszorúzással egybekötött megemlékezést tartottak a Mária téri református templom falán lévő két, kétnyelvű emléktáblánál...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Beszélgetés: Lönhárt Tamás, történész: 1989 decemberének eseményei romániai történelemtankönyvekben

Temesvárra elvélve utalnak, Tőkés László szerepét az 1989-es események kirobantásában pedig egyetlen román történelemtankönyv sem említette évtizedekig – derül ki Lönhárt Tamással, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem előadó tanárával, a Kolozsvári Magyar Történeti Intézet tudományos munkatársával készült interjúnkból. A történészt többek között arról kezdték, hogyan jelenik meg az 1989-es romániai forradalom a középiskolai tankönyvekben és az egyetemi kurzusokban, ezekben mennyire tükröződnek az elmúlt 32 év politikai személyiségeinek, pártjainak és irányzatainak történelemértelmezési szemléletei. A beszélgetés során Lönhárt Tamás kitér a tankönyvekben visszaköszönő emlékezetpolitikai vonatkozásokra, illetve az alternatív kiadványokban megjelenő folyamatok bemutatására. „A baj az, hogy az iskolai történelemoktatásban is az emlékezetpolitika ránó, elfedi, árnyékolja a történelmi valóság összetett megismerését” – fogalmaz a szakember...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

A kolozsvári kutatók úgy vélik, a gazdasági fellendülés kezdeti, dinamikus szakasza véget ért

A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának (KGTK) kutatócsoportja elemzést készített arról, miként alakult idén a romániai gazdaság, továbbá előrejelzéseket is megfogalmazott 2022-re. Szász Levente dékánhelyettes, az MTA külső köztestületének tagja, a kutatási projekt vezetője elmondta: ez úgy is megfogalmazható, hogy elveszett másfél évnyi gazdasági növekedési lehetőség. Kiemelte, az inflációs nyomás az, amellyel számolni kell 2022-ben is legalább az év feléig, és amely kihatással lesz mind a lakosságra, mind a vállalati szektorra. [...] Romániában a gazdaság teljesítménye, a GDP 2020-ban 3,7%-kal csökkent, ezt követően azonban, a gyors ütemű gazdasági helyreállásnak köszönhetően a KGTK szakértői az idei év végére éves 6,3%-os GDP-növekedést prognosztizálnak. A korábbi válságok (1996–1997, 2008–2009) után az ország gazdaságának 5-6 évre volt szüksége a helyreálláshoz...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Az emlősöknél tapasztalt rákos megbetegedések háttéréről közölt tanulmányt a Nature-ben a BBTE kutatója

A BBTE Magyar Biológiai és Ökológiai Intézetének kutatója, Vincze Orsolya evolúcióbíológus az első szerzője annak a Nature folyóiratban közölt tanulmánynak, mely közel kétszáz emlősfajon vizsgálta, hogy milyen tényezők befolyásolhatják a daganatos megbetegedések kialakulásának kockázatát. Noha régóta ismeretes, hogy a rák nem csak az emberi fajt fenyegeti, eddig keveset tudtunk arról, hogy az emlősök milyen mértékben vannak kitéve a daganatos megbetegedéseknek. [...] Az adathiányt a tanulmány szerzői azzal hidalták át, hogy állatkerti emlősök adatait használták fel, így 191 faj mintegy 110 148 – dokumentált kórtörténettel rendelkező – egyede szerepelt az általuk feldolgozott mintában. A kutatás eredményei azt bizonyítják, hogy a rák az emlősök bármely csoportjában megjelenhet, ugyanakkor a daganatos megbetegedések kockázata nem egyenletesen oszlik el az emlősök törzsfáján. [...] Kimutatták, hogy a húsevő állatok, ezek közül is leginkább a más emlősöket fogyasztó fajok esetében jelentősen nagyobb a daganatkockázat, mint más emlősállatok körében...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Kötet és Interjú: Stefano Bottoni Sztálin öröksége Romániában. Magyar Autonóm Tartomány, 1952-1960

Megjelent román nyelven Stefano Bottoni Sztálin öröksége Romániában. Magyar Autonóm Tartomány, 1952-1960 című kötete, ennek kapcsán készített interjút a történéssel Sabina Fatti újságíró a Deutsche Welle számára. Az alábbiakban a román nyelvű beszélgetés fordított változatát olvashatják. [...] Kettős konszolidációra gondolok, az első totalitárius típusú volt, amit a sztálini tényezőnek nevezhetünk. Az erdélyi Magyar Autonóm Tartomány volt a legjobb példa az etnikai asszimiláció nélküli politikai integrációra totalitárius keretek között. Ezért ma már nehéz megmagyarázni, hogy egy nem baloldali beállítottságú közösség, mint az erdélyi magyarok, hogyan fogadhatta el elsőprő arányban a baloldali, kommunista politikai rendszerbe való integrációt. Ez volt a romániai magyarság első integrációja a román nemzeti és állami keretek közé. [...] A társadalmi, kulturális, gazdasági és politikai integráció valamikor 2005-2007 között megtorpant. A 2008-as gazdasági válság a romániai magyarokat is megviselte. A gond az, hogy miután Orbán Viktor 2010-ben hatalomra került Magyarországon, ez a Bukarest által támogatott 'szoft' integrációs projekt teljesen megbukott...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Publicisztika: A láthatatlan migráció

Romániából Magyarországra vagy még nyugatabbra jár dolgozni rengeteg nő. Ők azok, akik tehetősebb családoknál végeznek idősgondozást, általában feketén. A munkájukat gondozási migrációnak is szokás nevezni. [...] Ahogy régen a szegény, falusi cselédek által elvégzett munka tette lehetővé a tehető polgári családokba született nők felszabadulását a láthatatlan, otthon elvégzett munka alól, úgy ma a gondozást végző, migráns nők javarészt fekete munkája miatt a tehetősebb családok férfi és női tagjai tölthetnek be magasabb presztízsű pozíciókat a legális munkaerőpiacon. [...] A cikk elkészítéséhez Magyarországon és Romániában is készítettünk interjúkat, összesen tizennégy érintett nővel beszélünk, az ő személyes történeteikből kiindulva mutatjuk be ezt a jelenséget...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Varga P. Ildikó az Erdélyi Múzeum folyóirat új főszerkesztője

Új főszerkesztője van az Erdélyi Múzeum folyóiratnak Varga P. Ildikó, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Irodalomtudományi Intézetének adjunktusa személyében – közölte honlapján az Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME). A folyóirat szerkesztősége és az EME vezetősége a felelős kiadó jelenlétében egyhangú szavazással választotta meg Varga P. Ildikót, az MTA külső köztestületének tagját főszerkesztőnek. Varga Ildikó a Krónika megkeresésére úgy fogalmazott, jelen pillanatban azt tartja a legfontosabbnak, hogy a folyóirat a hagyományokat megőrizve megfeleljen korunk – főként – tudománymetriai követelményeinek. „Az is nagyon fontos, hogy még több fiatal kutatót nyerhessünk meg a folyóiratnak” – mondta az új főszerkesztő. [...] Varga P. Ildikó Kovács Kiss Gyöngy történéstől veszi át a főszerkesztést...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Többnapos rendezvénysorozattal emlékeznek a Siculicidium évfordulójára Madéfalván

Pénteken tartják Madéfalván az 1764-ben bekövetkezett, Siculicidiumként elhíresült tömeggyilkosság emléknapját. A Csíkszereda közelében fekvő településen szentmisével, koszorúzással, a bukovinai székely települések találkozóival és hagyományos disznóvágással emlékeznek az egykori eseményekre...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

A 80 éves Cserey Zoltán sepsiszentgyörgyi történész köszöntése

A 80 éves Cserey Zoltán sepsiszentgyörgyi történész köszöntése okán született az alábbi életútírás. Demeter László történész Cserey Zoltán tisztelői körében meglepetéskötetet szervezett, szerkesztett. A Székelyföldi kalászatok – Tanulmányok Cserey Zoltán 80. születésnapja tiszteletére című, a baróti Tortoma Kiadónál megjelent könyvet a Székely Nemzeti Múzeum ideiglenes székházában, a Lásbas Házban adta át ünnepélyes keretek között, pezsgős koccintás kíséretében. [...] 1958-ban sikerült bejutnom a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem történelem szakára. [...] Kihelyezéskor Zágónba kerültem, a felső román iskolába. Addigra belejöttem a román nyelvbe. [...] 1966. október 15-én foglaltam el múzeumi állásomat. Negyvenhárom évig dolgoztam ott, végig jártam a ranglétrát, minden beosztásban voltam, hosszú éveken keresztül aligazgató, fél évig megbízott igazgató. Nagy élmény volt számomra 1969-ben a zabolai Árpád-kori temető feltárása. [...] Cserey Zoltán legjelentősebb munkáinak az Önkormányzatiság és katonai hatalom Háromszéken a 18–19. században című, a sepsiszentgyörgyi Charta Kiadónál 2009-ben megjelent gyűjteményét, valamint Sepsiszentgyörgy történetének megírását tartja. Ez utóbbi születési körülményeiről is mesélt...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Interjú: Fábíán Andor, székelyudvarhelyi dokumentumfilm-rendező

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen tanult rendezőnek. Az elmúlt időszakban rendszeressé vált, hogy közönséget egy-egy helyi témát feldolgozó, kultúrát, mesterséget bemutató dokumentumfilmmel örvendeztet meg. Fábíán Andor székelyudvarhelyi dokumentumfilm rendezővel beszélgettünk. [...] Jó látni, hogy a népi kultúrának közvetlen kapcsolata van jelenünkkel, nem pedig egy múltbeli, lezárt világról szól. A székelyföldi közösségek támogatóak, fontosnak tartják a helyi értékeket, kellőképpen odafigyelnek rájuk. [...] Általában kulturális intézmények rendelnek olyan dokumentumfilmeket, amelyek néprajzi vagy helytörténeti témákat dolgoznak fel...” Forrás: Erdelyinaplo.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

A kormány jóváhagyta a felsőoktatási törvényt

A levelező képzés lerövidítése, teljesítmény alapú szerződések bevezetése és a rektorválasztás szabályainak a módosítása tartozik azokhoz a változtatásokhoz, amelyek az Oktatásügyi, Tudományos, Kutatási és Sportminisztérium által kidolgozott törvénymódosításból következnek. A felsőoktatási törvény módosítását a szerdai kormányülésen hagyták jóvá. A felsőoktatási törvény módosítását ismételten elutasították a felsőoktatási intézmények képviselői. A törvény ellen november 16-án tüntettek is. Ezenkívül egy petíció is indult az akadémiai öngazgatás megőrzése érdekében, amelyet több mint 20 ezren írtak alá. [...] A módosított közoktatási törvény több változást hoz magával, az egyik változás a középiskolai felvételekre vonatkozik - mondta el a TASR hírügynökségnek Branislav Gröhling, oktatási miniszter. A diák két klasszikus és két tehetségvizsgálóhoz kötött továbbtanulási lehetőséget jelölhet meg, továbbá meg kell adnia az általa előnyben részesített iskolák sorrendjét - fejtette ki a szaktárca vezetője. Az új törvény új, az oktatásban résztvevő szakmákat is meghatároz, nevezetesen az iskolai digitális koordinátor és az iskolai védőnő kifejezések kerülnek a módosított törvénybe...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Egy év múlva akár 1300 pedagógus hiányozhat a katedrákról

2022 végére az iskolaügyben akár 1300 pedagógus is hiányozhat az Oktatáspolitikai Intézet számításai szerint, mondta Branislav Gröhling oktatási miniszter a szlovák hírügynökségnek. Rendszerszintű megoldásnak nevezte a pedagógusok bérének emelését. Amihez a pénzügyminiszternek kell biztosítani a forrásokat. Állítása szerint ezért más lépésekkel próbálják menteni a helyzetet, például a korrepetálások megfizetésével és jutalékokkal. Év végével fejenként 250 eurós jutalékokat küldtek ki az iskolákra, amit az igazgató oszthat szét az iskola szükségletei szerint, például, hogy ott tartsa vagy odacsábítson olyan szakot oktató pedagógust, akiből kevés van. [...] Az oktatási miniszter szerint a bérek 3 százalékos emelése sem a pedagógusok, sem az ország számára nem jelent nagy nyereséget vagy sikert. Hozzátette: augusztus óta azért harcol, hogy a tanárok többet kapjanak, és a harcot továbbra is folytatni fogja...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

A 2021-es szlovákiai népszámlálás első tanulságai magyar szempontból

Röviden összefoglalva, a felvidéki magyarság az országos átlaghoz képest idősebb, jellemzően vidéken lakik és nem a városokban, otthonukat illetően inkább családi házakban élnek, mint lakásokban és gyakoribb a válás a körükben, mint az országos átlag. Ha

megnézzük a mostani adatokat járási bontásban, azt látjuk, hogy Zoboralja, Gömör és a Kassa környéki falvak öregednek el a leginkább. A gondok az életkor szempontjából Besztercebánya megyében is folytatódnak, azon belül is főleg a Rimaszombati és a Nagyrőcei járásban. Mint látjuk, megyei szinten e két járásban a legalacsonyabb az aktív korú lakosság aránya, mégpedig 67 százalék alatti...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Helyzetjelentés a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületének Olvasás 21 c. projektjéről

A 2021-es évben a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásával valósult meg a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületének Čítanie 21 - Olvasás 21 nevű rendezvénysorozata. A projekt keretében három szakember tartott országszerte biblioterápiás foglalkozásokat kicsiknek, nagyoknak, valamint speciális célcsoportjuknak a könyvtárosoknak és pedagógusoknak: Bolemant Lillam, Tegdes Egyházi Dóra és Kiss Tímea. [...] A rendezvények helyszínei: Pozsony, Somorja, Hodos, Dunaszerdahely, Bodak, Komárom, Dunaradvány, Érsekújvár, Nyitra, Ipolyság, Rimaszombat, Gombaszög, Rozsnyó, Várhosszúrét, Kassa. További foglalkozásokat terveznek még 2022-ben Párkányban, Nagykaposon és Királyhelmeceken...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet évvértékelője: Takács Ottó, igazgató

A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézetet március óta Takács Ottó vezeti, mivel annak korábbi igazgatója, Huszár László tragikus hirtelenséggel, a koronavírus okozta nehézségek miatt februárban elhunyt. [...] Milyen állapotban volt az Intézet, amikor átvette? Az új évet mindig az előző időszak pályázatainak elszámolásával szoktuk kezdeni, illetve az új évre kiírt pályázatokat ekkor szoktuk beadni. Az elszámolásokat be kellett fejezni. A szervezet működését ismertem, hiszen korábban én is munkatársa voltam a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézetnek, így kicsit könnyebb volt a helyzetem. A rendezvényeket elsősorban a nyári és a kora őszi hónapokban megvalósítottuk. A népzenei tábor júliusban volt, a gyermekek részére a színjátszó tábort augusztusban, a citeratalálkozót október másik felében sikerült megszervezni. Az idei évben ilyen volt az Ipolyi Arnold Népmesemondó Verseny és a Duna Mentő Tavasz. Reméljük, nem csak online rendezvényeket tudunk tartani a jövőben...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

Megfiatalodott és nőiesedett a hazai magyar képzőművészeket tömörítő egyesület

Új elnöke van a Magyar Alkotó Művészek Szlovákiai Egyesületének (MAMSZE). Kopócs Tibort Kovács Csonga Anikó képzőművész váltotta, akinek a következő négy évben a feladatköre is bővült: az egyesület galériát is működtet majd a komáromi volt Katonatemplomban. Ebben társa és segítője Balla Rita, művészeti menedzser lesz – kettejüket kérdeztük a rövid, közép és hosszú távú terveikről. [...] 2014 őszén [...] 29 taggal újjáalakult egyesületnek ma már közel félszáz regisztrált tagja van. Az azóta eltelt időben a szervezet alapszabálya értelmében a négy évre választott elnököt M.Kiss Márta festőművész váltotta, aki rövid, egyéves elnökség után lemondott. Ezt követően újból Kopócs Tibor lett az egyesület elnöke, ám a 84 éves festőművész idén, az év vége előtt röviddel, átadta a stafétát a fiataloknak. Az új elnök, Kovács Csonga Anikó szerint a harminc éve létező szervezet meghatározó szerepet tölt be a felvidéki képzőművészeti életben. Új kihívás is vár azonban az új elnökre. A Komárom városától bérbe kapott volt Katonatemplom galériaként való működtetése is nagy kihívás elé állítja az egyesület elnökét...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Könnyebb határátlépés a Nyitott Balkán országai között

Az élelmiszereket szállító teherautók hétfőtől várakozás nélkül léphetik át a határt Szerbia, Albánia és Észak-Macedónia között a Nyitott Balkán kezdeményezésnek köszönhetően. Ezáltal sokkal könnyebbé és gyorsabbá válhat a három ország között az áruforgalom...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Az állam négyszer annyit költ bírságokra, mint környezetvédelemre

Az összeg, amelyet a szerb állam köteles fizetni különböző bírságok miatt, évről évre nő, de továbbra sem tudni, hogy kinek, mekkora összeget és milyen jogalap alapján fizetik ki ezeket a pénzeket – mutatott rá ismét a Pénzügyi Tanács a 2020-as év elemzésében, írja a Nova Ekonomija. Tavaly a bírságok és büntetések miatt a szerb állam összesen 23 milliárd dinárt volt köteles kifizetni, ami 190 millió eurónak felel meg. Ez az összeg négyszer nagyobb a Környezetvédelmi Minisztérium éves költségvetésénél, ami 5,5 milliárd dinár (46,8 millió euró). [...] A kiadások legnagyobb részét azok a költségek képezik, amelyeket a szerb államnak szerződéseszegek miatt kell kifizetnie...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Az MNT jövő évi költségvetése és tervei

Elfogadták a Magyar Nemzeti Tanács jövő évi költségvetését a testület idei utolsó ülésén. Ezenkívül több intézmény munka- és pénzügyi tervét is jóváhagyták a tanács tagjai. [...] A legnagyobb tételben az aracsai pusztatemplom felújítására, az épített örökség megóvására biztosítanak eszközöket a költségvetésből. [...] A kultúra, az oktatás, a tájékoztatás, a hivatalos nyelv és nyelvhasználat területén úgy gondolom, hogy kiépültek azok a rendszerek, azok az együttműködési lehetőségek és azok a góccok, központok, amelyeken keresztül működtetni tudjuk a Magyar Nemzeti Tanács és a teljes intézmény, amely hozzánk kapcsolódik és kötődik, mondta Hajnal Jenő az MNT elnöke...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Kötet: A gyakorlati nyelvtudásért

A gyakorlati nyelvtudás elsajátításában nyújt segítséget az a szerb nyelvi segédtkönyv, amely a Magyar Nemzeti Tanács kezdeményezésére, az újvidéki Forum Könyvkiadó Intézet kiadásában ebben az évben is megjelent. A könyvet már negyedik éve ajándékozza az MNT a vajdasági magyar elsős középiskolásoknak. A Szerb nyelv mint nem anyanyelv tantárgy szöveg- és feladatgyűjteménye a középiskolások számára készült. A kiadvány célja, hogy a diákok könnyebben elsajátítsák a környezetnyelvet. Olyan leckéket tartalmaz, amelyek által magabiztosabban fejezhetik ki magukat a fiatalok a boltban vagy a kávézóban...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: Megtartották Óbecsén a Felsőoktatási Tájékoztató Körút központi előadását

Az Óbecsei Gimnáziumban tartották meg a Felsőoktatási Tájékoztató Körút központi előadását, amely a Magyar Nemzeti Tanács felsőoktatási programjának szerves része, és amelyet az MNT 2013 óta a Vajdasági Magyar Diákszövetséggel közösen szervez meg. Felsőoktatási Tájékoztató Körút keretében az MNT és a VaMaDisz képviselő ellátogatnak minden olyan vajdasági középiskolába, ahol magyar nyelven is folyik oktatás...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Recenzió: Megjelent a Tanulmányok idei második száma

Az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék Tanulmányok című folyóirata, amely az irodalom, a nyelvészet és ezek határtudományaival összefüggésbe hozható kutatások eredményeit közli, mindjárt az első írásában egy igen érdekes, fordítástudománnyal kapcsolatos tanulmánnyal csalogatja az olvasót. Köves Margit Tímár Zsófi muskátlija Indiában című írása annak apropóján született, hogy a Delhi Egyetem szláv–finnugor szakának két hallgatója arra vállalkozott, hogy lefordítja Tóth Krisztina Tímár Zsófi muskátlija című kortárs novelláját hindi nyelvre, amely tulajdonképpen Mikszáth Kálmán Tímár Zsófi özvegye című klasszikus novellájának az újraírása. [...] A folyóiratszám második blokkja az irodalom és a történelem szoros kapcsolatának a jegyében került megszerkesztésre. Az első írást Mihály Vilma-Irén, az MTA külső köztestületének tagja jegyzi, aki a Habsburg-mítoszról és a nemzetállamok mítoszáról értekezik Joseph Roth munkássága kapcsán...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Értékműtő kötetek, amelyek közelebb hozzák a szabadkai közelmúltat

[...] Az egyik újonnan megjelent könyv Hicsik Dórának, a Szabadkai Városi Múzeum könyvtárosának rengeteg türelmet és utánajárást igénylő kötete, az Izmos irodalmi kötelékben című, mely a szabadkai gimnázium századfordulós önképzőköreinek fennmaradt – közben elveszettnek hitt – jegyzőkönyveit veszi számba, amelyek természetesen Kosztolányi Dezsőre és Csáth Gézára vonatkozó adatokat is tartalmaznak. A sziszifuszi munkát megkívánó vállalkozás ismételtlen bebizonyította, hogy alap- forráskutatás nélkül nem beszélhetünk valóban rangos tudományos igényeket kielégítő múltkutatásról még a „látványcivilizáció” korában sem. [...] Az Életjel kiadásában megjelent, Dévavári Beszédes Valéria szerkesztette A szabadkai Magyar Népkör naplója 1945–1950 című kiadvány azoknak a hasonló jellegű múltat fel- és megidéző köteteknek számát gyarapítja, melyeket eddig is sikerült kiadni az Életjel gondozásában, s melyek tényleges és valóság-hű jellegükénél fogva tartalomgazdag s ugyanakkor izgalmas olvasnivalóval ajándékozzák meg a mai kor könyvedvelőit, még akkor is, ha a megélt valóság prezentálásában egyéni szempontok is érvényesülnek...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)